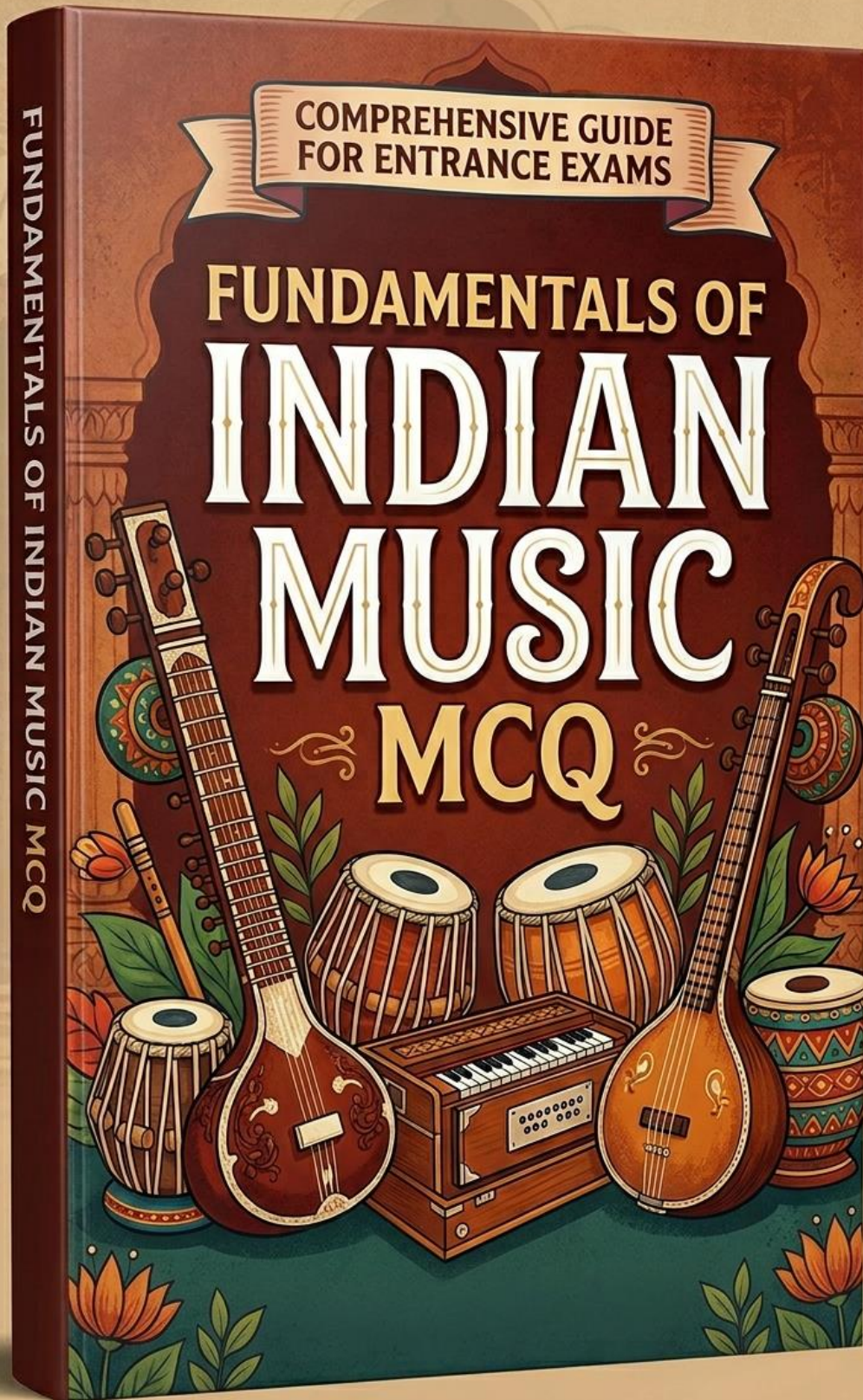

Fundamentals of Indian music

ભારતીય સંગીતના મૂળભૂત તત્ત્વો – અસાઇનમેન્ટનો ગુજરાતી અનુવાદ અને સમજણ

1. નીચેના પૈકી કયા અચલ સ્વર (Achal Swar) છે?

- A) સા:–મ:
- B) સા:–પ:
- C) ગ:–નિ:
- D) મ:–પ:

સમજણ:

ભારતીય શાસ્ત્રીય સંગીતમાં સા (Sa) અને પા (Pa) એવા સ્વર છે જે ક્યારેય બદલાતા નથી, તેથી તેમને અચલ સ્વર કહેવામાં આવે છે.

✓ સાચો જવાબ: B) સા:–પ:

2. નીચેના પૈકી કયું નાદનું લક્ષણ નથી?

- A) તારતા
- B) જાતિ
- C) મધુરતા
- D) તીવ્રતા

સમજણ:

નાદના ગુણોમાં મધુરતા, તારતા અને તીવ્રતા આવે છે. જાતિ રાગ સાથે સંબંધિત છે, નાદનું લક્ષણ નથી.

✓ સાચો જવાબ: B) જાતિ

3. મેળ બેસાડો

ભાગ	અર્થ
a) મંદા	ii) લય
b) કોમળ	i) રે, ગ, ધ, નિ

ભાગ અર્થ

c) પકડ iv) રાગ

d) વિલંબિત iii) શ્રુતિ

સમજણ:

- કોમળ સ્વર → રે, ગ, ધ, નિ
- પકડ → રાગની ઓળખ
- વિલંબિત → ધીમી લય

✓ સાચો જવાબ: A

---

4. ત્રીનતાલ વિશે કયું નિવેદન ખોટું છે?

- A) તેમાં 16 માત્રા હોય છે
B) તેમાં 6 વિભાગ હોય છે
C) 9મી માત્રા પર ખાલી આવે છે
D) તે તબલા પર વગાડાય છે

સમજણ:

ત્રીનતાલમાં:

- 16 માત્રા હોય છે
- 4 વિભાગ હોય છે (6 નહીં)
- 9મી માત્રા પર ખાલી આવે છે

✓ ખોટું નિવેદન: B) તેમાં 6 વિભાગ હોય છે

---

5. મેળ બેસાડો

તાલ અર્થ

ઝપતાલ 10 માત્રાનો તાલ

ત્રીનતાલ 9મી માત્રા પર ખાલી

કહેરવા બે વિભાગ અને દરેકમાં 4 માત્રા

દાદરા સૌથી નાનો માત્રાવાળો તાલ

સમજણ:

- ઝપતાલ → 10 માત્રા
- તીનતાલ → ખાલી 9મી માત્રા
- કહેરવા → 8 માત્રા (4+4)
- દાદરા → 6 માત્રા

✓ સાચો જવાબ: B

---

6. વધતી ક્રમમાં લય પસંદ કરો

- A) વિલંબિત – દ્રુત – મધ્ય
- B) દ્રુત – મધ્ય – વિલંબિત
- C) વિલંબિત – મધ્ય – દ્રુત
- D) મધ્ય – વિલંબિત – દ્રુત

સમજણ:

લય ધીમેથી ઝડપી તરફ જાય છે:

1. વિલંબિત (ધીમી)
2. મધ્ય
3. દ્રુત (ઝડપી)

✓ સાચો જવાબ: C

---

7. નીચેના પૈકી કયું વર્ણનો પ્રકાર નથી?

- A) સ્થાયી
- B) અંતરા
- C) સંચારી
- D) અવરોહી

સમજણ:

વર્ણના પ્રકાર:

- સ્થાયી
- આરોહી
- અવરોહી
- સંચારી

અંતરા ગીતનો ભાગ છે, વર્ણનો પ્રકાર નથી.

✓ સાચો જવાબ: B) અંતરા

---

8. સાચું નિવેદન પસંદ કરો

- A) સાત સ્વરોની શ્રેણીને અલંકાર કહે છે
- B) રાગનો પ્રારંભિક સ્વર ન્યાસ સ્વર કહેવાય
- C) વિવાદી સૌથી મહત્વનો સ્વર છે
- D) અનાહત નાદને સ્વયંભૂ નાદ પણ કહે છે

સમજણ:

- અલંકાર → સ્વરોની રચના
- ન્યાસ સ્વર → વિરામ લેવાતો સ્વર
- વાદી સ્વર સૌથી મહત્વનો હોય છે
- અનાહત નાદ → સ્વયંભૂ નાદ

✓ સાચો જવાબ: D

---

9. ખોટું નિવેદન પસંદ કરો

- A) Reverberation એટલે અનેક અવાજ પ્રતિબિંબનો સમૂહ
- B) અવાજ એક લંબતરંગ છે
- C) Amplitude વધારે હોય તો તીવ્રતા ઓછી થાય
- D) Pitch આવર્તન પરથી નક્કી થાય છે

સમજણ:

Amplitude વધારે હોય તો અવાજ વધુ તીવ્ર બને છે.
એટલે C ખોટું છે.

✓ સાચો જવાબ: C

---

10. નીચેના પૈકી કયું રાગ-જાતિ નથી?

- A) મધ્ય
- B) સંપૂર્ણ

- C) ઔડવ
D) ષાડવ

સમજણ:

રાગ જાતિઓ:

- ઔડવ (5 સ્વર)
- ષાડવ (6 સ્વર)
- સંપૂર્ણ (7 સ્વર)

મધ્ય લયનો પ્રકાર છે, રાગ જાતિ નહીં.

✓ સાચો જવાબ: **A) મધ્ય**